

## U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Harabina a členov JUDr. Martina Piovarsyho a JUDr. Petra Szaba na neverejnom zasadnutí 26. júna 2017 v trestnej veci proti obvinenému **L. K. a spol.**, pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a iné, o sťažnosti prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica zo 14. júna 2017, sp. zn. 2 Tp 2/2017, takto

### r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky **sa z a m i e t a .**

### O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica, podľa § 79 ods. 1, 3 Tr. por. obvinených Mgr. B. B., P. Ž. a R. P. prepustil z väzby na slobodu a ako nahradenie väzby uložil dohľad probačného a mediačného úradníka v zmysle § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd za konštatovania dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. nad B., podľa § 80 ods. 1 písm. c/, 2 Tr. por. za konštatovania dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/, c/ Tr. por. nad Ž. a P.. V zmysle § 81 ods. 1 Tr. por. ponuku peňažnej záruky družky B., S. S., neprijal. Písomný sľub Ž. podľa § 80 ods. 1 písm. b/, ods. 2 Tr. por. neprijal. V zmysle § 82 ods. 1 písm. a/, b/, e/, f/, h/, 3 Tr. por. obvineným pri súčasnom prepustení z väzby na slobodu uložil primerané povinnosti a obmedzenia spočívajúce v zákazoch vycestovať do zahraničia, vykonávať činnosť, pri ktorej došlo k spáchaniu trestného činu, vzdaľovať sa z miesta pobytu alebo z obydlija na

dobu dlhšiu ako tri dni okrem vzdialenia sa na súdne konania alebo konania pred štátnymi a správnymi orgánmi, styku s osobami, ktoré sú obvinené alebo sú svedkami v trestnej veci obvineného L. K. a spol. vedenej na Špecializovanom trestnom súde, pracovisko Banská Bystrica pod sp. zn. 2Tp/2/2017 a povinnosti pravidelne sa dostavovať k probačnému a mediačnému úradníkovi okresného súdu v sídle trvalého pobytu obvineného. Plnenie a kontrolu povinností a obmedzení uložil dohliadať probačnému a mediačnému úradníkovi Okresných súdov Bratislava I u Ž., Bratislava IV u B. a Trnava u P.. Obvineným uložil i povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu.

ŠTS rozhodnutie odôvodnil tým, že dohľad probačného a mediačného úradníka u obvinených, vzhľadom na okolnosti a povahu prerokúvaného prípadu, je možné považovať za dostatočný a zabezpečí vyvarovanie sa všetkým nežiaducim, neprípustným a zakázaným konaniam. Ide o osoby, ktoré v hierarchii zločineckej skupiny nehrali podstatnejšiu úlohu. Ž. a P. mali plniť príkazy vyššie postavených osôb a byť len vykonávateľmi vôle iných. U takýchto osôb dôvody na obmedzenie osobnej slobody pred vynesení právoplatného rozhodnutia musia byť skutočne vážne. I keď na začiatku zmizli, nevyžaduje táto skutočnosť obmedzenie osobnej slobody do konca trestného stíhania. Od skončenia páchania trestnej činnosti uplynula dlhšia doba. Ž. a P. nedisponujú prostriedkami, ktoré by im umožňovali dlhodobejší útek a nič nenasvedčuje tomu, že eventualita pokračovania v páchaní trestnej činnosti v prakticky neexistujúcej skupine je hrozbou, ktorá by neumožnila nahradenie väzby iným inštitútom. Výnimočné okolnosti sprítomnil aj u B. i keď je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin. Plynutie času trestného stíhania u neho nielen zoslabuje dôvod väzby, ale tiež zreálňuje uplatnenie inštitútov umožňujúcich trestné stíhanie na slobode za konštatácie dôvodov väzby.

Prokurátor v sťažnosti proti uzneseniu namietal, že Ž. využil svoje právo nevypovedať. Býva v podnájme, kde sa však dlhodobejšie nezdržiava. Lustráciou sa zistilo, že tento byt bol 6. apríla 2017 na základe kúpnej zmluvy V-X. predaný M. F.. U neho bolo 16. júna 2017 telefonicky zistené, že osobu menom P. Ž. nepozná, nemá vedomosť, že má v jeho byte prihlásený trvalý pobyt ani o tom, že by mala byť v podnájme. Ž. v budúcnosti podnájom neposkytne. Obvinený 3. mája 2017 uviedol, že je nezamestnaný, naposledy pracoval ako recepčný v hoteli, ktorého vlastníkom je spoluobvinený JUDr. A., príjem mal 500 eur, prechodný pobyt nemá, korešpondenčnú adresu uviesť nevedel. Ž. mal plniť pokyny

JUDr. A. a za odplatu si nechal na seba previesť nehnuteľný majetok od poškodeného M.. Plnil funkciu „bieleho koňa“.

Z výpovedí poškodeného a ďalších svedkov vyplýva, že aj v minulosti v súvislosti s trestným konaním vo veci porušovania povinností pri správe cudzieho majetku (ČVS: PPZ-389/NKA-PZ-ZA-2012) mali spoluobvinení Ž. inštruovať ako vypovedať o prevode majetku M.. Ide o trestnú činnosť viacerých osôb a preto je daná dôvodná obava, že si budú poskytovať pomoc formou úkrytu a finančných prostriedkov s cieľom vyhnúť sa trestnému konaniu. Existuje obava, že Ž. po prepustení z väzby bude v páchaní trestnej činnosti pokračovať. Nepravdivá výpoveď pred sudcom založila väzbu v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. U P. i napriek tomu, že sa prihlásil na políciu, ide o účelové konanie, ako reakcia na výsledky vyšetrovania. Konštatoval danosť dôvodov útekovej väzby. Do trestnej činnosti je zapojených viac osôb, preto existuje obava, že si budú poskytovať úkryt a finančné prostriedky s cieľom vyhnúť sa procesným úkonom. Je i obava, že P. bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Vyjadrené vylučuje existenciu výnimočných okolností podľa § 80 ods. 2 Tr. por. B. usvedčujú svedkovia M., Š., W. a L. H.. Skutočnosť, že B. bol účastný pri vymieňaní vložky zámky v pivnici v novostavbe v Trnave, potvrdzuje aj obvinený K.. U B. trvá dôvod kolúznej väzby. Obvinený sa ako policajt mal stýkať s kriminálnikmi a poskytovať im informácie z prostredia polície a inú súčinnosť. Aj keď už nie je aktívnym policajtom pretrváva obava, že sa bude kontaktovať so spoluobvinenými na úteku a koordinovať s nimi ďalší postup pred ich vypočutím v procesnom postavení svedka. Nahradenie väzby uložením dohľadu probačného a mediačného úradníka aj so súvisiacimi opatreniami nie je dostatočné. Navrhol, aby sťažnostný súd napadnuté uznesenie zrušil, žiadosti B., Ž. a P. o prepustenie z väzby zamietol a ponechal ich vo väzbe bez zmeny dôvodov väzby.

Najvyšší súd ako súd nadriadený (veta štvrtá ods. 2 § 72 Tr. por.) po preskúmaní veci zistil, že sťažnosť proti napadnutému rozhodnutiu je prípustná, bola podaná oprávnenou osobou, v zákonom stanovenej lehote a na zákonom určenom mieste (§§ 83 veta prvá, 187 ods. 1 186 ods. 1 Tr. por.). Na jej podklade v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia a konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že sťažnosť prokurátora je nedôvodná.

čl. 13 ods. 4 pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

V zmysle Tr. por.

§ 71 ods. 1 obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

písm.

a/ ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

b/ bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c/ bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

§ 76

ods. 1 väzba v rámci základnej alebo predĺženej lehoty väzby v prípravnom konaní a väzba v konaní pred súdom môže trvať len nevyhnutný čas.

§ 80

ods. 1 písm. c/ ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ alebo c/, môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaneho prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

Väzba je v podmienkach právneho štátu, ktorého základným atribútom je inter alia i dôsledné dodržiavanie právnych predpisov (panstvo práva) a garancia základných ľudských práv a slobôd, tak vážnym zásahom do práva na osobnú slobodu ako základného ľudského práva, že tento zásah je v každom štádiu jeho trvania neustále potrebné podrobovať skúške zákonnosti, odôvodnenosti a predovšetkým nevyhnutnosti, ktorá je kvalitatívnym limitom trvania väzby (II.ÚS 55/1998). Inštitút väzby má subsidiárny charakter vo vzťahu k iným vhodným opatreniam, ktoré zabezpečujú jej účel a má byť len krajným či nevyhnutným

a zároveň primeraným prostriedkom na dosiahnutie jej legitímneho cieľa. Pri bilancii medzi právom na osobnú slobodu a záujmami orgánov činných v trestnom konaní má totiž právo na osobnú slobodu vždy prednosť a pokračujúca väzba môže byť opodstatnená len za predpokladu, že sú tu konkrétne okolnosti, ktoré naznačujú reálnu existenciu dôvodov verejného záujmu, ktoré prevážia nad pravidlom rešpektu k ľudskej slobode (rozsudky ESLP Veľkej komory z 26. marca 2000 a vo veci Kudła proti Poľsku). EŠLP niekoľkokrát zaujal stanovisko, že podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru samotná existencia a trvanie podozrenia a ani závažnosť obvinenia po určitom čase nestačí na odôvodnenie ďalšieho trvania väzby, resp. udržateľnosť naplnenia jej dôvodov (rozsudok vo veci Lettelier proti Francúzsku).

Hoci doslovné znenie Trestného poriadku nepripúšťa nahradenie väzby procesnými prostriedkami uvedenými v ustanoveniach §§ 80 ods. 1 a 81 ods. 1 Tr. por. v prípade kolúznej väzby, v rozhodnutiach Ústavného súdu (napr. sp. zn. I. ÚS 100/2004, I. ÚS 230/2004) a najvyššieho súdu (R 57/2005) sa pripustila možnosť jej nahradenia aj u kolúznych dôvodoch, s poukazom na ustanovenie čl. 5 ods. 3 druhá veta Dohovoru a čl. 17 ods. 1, ods. 2 a 5 Ústavy. Nahradenie väzby označenými procesnými prostriedkami aj v prípade kolúznych dôvodov, je v súlade s rozhodovacou činnosťou Ústavného i najvyššieho súdu.

Materiálne podmienky väzby, ktorými sú dôvodnosť (opodstatnenosť) trestného stíhania a existencia niektorého z dôvodov väzby sú i v súčasnom štádiu konania naplnené do takej miery, aby u obvinených odôvodňovali ďalšie pretrvávanie väzby.

Najvyšší súd nemá dôvod spochybňovať kvalitu ani rozsah vykonaných procesných úkonov, ktoré preukazujú podozrenie na spáchanie trestných činov, pre ktoré bolo obvineným vznesené obvinenie, a to na skutkovom základe vyjadrenom v napadnutom uznesení. Dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/, c/ Tr. por. u Ž. a P. a v zmysle § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. u B. ustálené súdom už pri ich vzatí do väzby nezanikli a ani sa neoslabil. Sťažnostný súd upriamuje pozornosť na skutočnosť, že dôvody väzby sú dané a tieto boli v napadnutom uznesení aj konštatované. Nemá preto príčinu reagovať na sťažnosť prokurátora v časti týkajúcej sa dôvodnosti existencie väzobných dôvodov. Naopak na prítomnosť výnimočných okolností prípadu, na ktorých sudca založil nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka prokurátor nereagoval.

Vzhľadom na danosť výnimočných okolností prípadu podľa § 80 ods. 2 Tr. por. (obvinení v hierarchii zločineckej skupiny „T.“ nehrali podstatnú úlohu, plnili iba príkazy vyššie postavených osôb, nedisponujú dostatočnými prostriedkami na útek, zločinecká skupina v podstate neexistuje) je toho názoru, že ŠTS správne postupoval, keď opierajúc sa o čl. 154c ods. 1 Ústavy a čl. 5 ods. 3 Dohovoru ako nahradenie väzby uložil dohľad probačného a mediačného úradníka.

Na margo sťažnostnej námietky prokurátora, podľa ktorej sa Ž. nezdržuje na adrese uvedenej pri výsluchu sťažnostný súd uvádza, že z obsahu zápisnice o výsluchu zo 14. júna 2017 je zrejmé, že sám obvinený konštatoval, že na L. ul. X. v B. sa dlhodobejšie nezdržiava, byt však má naďalej v prenájme, k matke do Spišskej Novej Vsi šiel len pre psychické problémy, a bol hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení. Skutočnosť, že nový majiteľ bytu nemá vedomosť o nájomcovi bez ďalšieho nezakladá možnosť nenahradenia útekovvej väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Navyše informácia získaná cez telefón nemá procesnú relevanciu.

Sťažnostný súd sa v celom rozsahu stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia sudcu pre prípravné konanie pre ich správnosť a zákonnosť a nepovažuje za potrebné so zreteľom na výstižnosť a analytickú detailizáciu ich dopĺňať.

Rozhodnutie sudcu ŠTS o konštatovaní ďalšieho trvania dôvodov väzby u obvinených za splnenia podmienok nahradenia väzby podľa § 80 ods. 1 písm. c/, 2 Tr. por. a uloženia primeraných povinností a obmedzení v zmysle § 82 ods. 1 písm. a/, b/, e/ a f/ Tr. por. je správne a v súlade so zákonom.

Najvyšší súd na podklade vyjadreného rozhodol tak, ako je vyjadrené v enunciate tohto rozhodnutia.

**P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.**

**Bratislava, 26. jún 2017**

**JUDr. Štefan H a r a b i n, v. r.**  
**predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Gabriela Protušová